

ВПЛИВ ТРАНСНАЦІОНАЛЬНИХ КОРПОРАЦІЙ НА ЕКОНОМІКУ УКРАЇНИ

Постановка проблеми. Після науково-технічної революції у 20 столітті у високорозвинених державах почали стрімкими темпами розвиватися наука та приватне виробництво. Завдяки цьому ці країни стали ще багатшими. З'явилася проблема постійно зростаючого попиту споживачів та обмежених ресурсів. Тому була прийнята стратегія відкривати філіали у бідніших країнах для налагодження дешевшого виробництва. Після таких змін, у цих державах економіка починала різко зростати, адже відбулась інвестиція великої кількості іноземного капіталу та впровадження сучасних технологій. Зростала середня заробітна плата та відповідно збільшувався ВВП. Ці корпорації як імпортували готову продукцію, так і реалізовували на місцевому ринку. На сьогоднішній день наявність іноземного капіталу почала займати суттєву частину економік країн, тому вони є поєднаними. У 21 столітті країни не можуть існувати самостійно, із закритою економікою. Україна не є винятком, тому у цій доповіді запропоноване дослідження впливу філій іноземних підприємств на економіку України.

Виклад основних матеріалів дослідження. У науковій термінології широко використовують термін транснаціональні корпорації (ТНК) для позначення великих міжнародних компаній. Отже, ТНК – це підприємства, які оперують у більше ніж одній країні. Це може бути як виробництво, так і представництва, або ж просто продаж продукції на місцевому ринку. Зазвичай штаб-квартири таких компанії знаходяться або у країні заснування, або у високорозвинених країнах, хоча досить часто ці два фактори збігаються. Центральні офіси у регіонах часто відкривають у країнах з низькими податками: США (Америка), Швейцарія(Європа), Сінгапур (Азія) тощо. На жаль, Україну корпорації не бачать привабливою щодо податків та законодавства.

Іноземні корпорації дуже обережно обирають країну в якій будуть відкривати філіали. Україна є гарним прикладом, адже з часів розпаду СРСР у країні відкрили представництва та виробництва більше ніж 30 ТНК. Україна має вигідне географічне розташування на мапі Євразії, багата на природні ресурси та має відносно дешеву робочу силу (та високий технічний рівень підготовки спеціалістів). Також за останні роки країна почала стрімкий розвиток: ріст ВВП, реформування основних напрямів діяльності та налагодження стосунків з іноземними партнерами. Ці фактори позитивно впливають на вибір країни для розширення масштабів ТНК на користь України.

У 1998 році ТНК Nestle купила КПА Львівської кондитерської фабрики 'Світоч'. Далі корпорації 100% викупує ТМ 'Торчин' та ТМ 'Мівіна'. Також були інші дрібні компанії. З 2010 року ТОВ 'Нестле Україна' стала провідним виробником харчової промисловості у країні. ТНК Nestle присутня на території України з 1994 року. Компанія володіє такими брендами як: кондитерська сфера (Nestlé, Svitoch, Nuts, KitKat, Nesquik and Lion), кулінарія (Torchyn, Mivina), напої (Torchyn, Mivina), дитяче харчування, швидкі сніданки, кава та корм для тварин. На території країни знаходяться три фабрики: 'Світоч' (з 1998), 'Торчин' (з 2003) та 'Мівіна' (з 2010). Також корпорація має офіс Nestlé Business Service (NBS Lviv) з 2011 року [1].

ТНК Danone присутня на території України з 1998 року. Корпорація реалізує продукцію під брендами «Актімель», «Активія», «Даніссімо», «Danone», «Простоквашино», «Простоквашино для малят», «Растішка», «YoPro», «Paw Patrol», «Frozen», «Avengers», «Alpro», "Актуаль". В основному це продукція з категорій молоко, масло, вершки, сметана, йогурт тощо. Компанія займає 24% українського ринку молочної продукції. Виробляється все на трьох заводах: 'Данон-Дніпро' у Херсоні, 'Галактон' у Києві та 'Кремез' у Кременчуці. <https://uk.wikipedia.org/wiki/Danone>

ТНК P&G активно покращує побут українців з 1993 року. За даними корпорації, їхню продукцію можна знайти у 80% українських домогосподарств. Підприємство виробляє хімічну продукцію, а також засоби особистої гігієни: Pampers, Tide, Ariel, Gala, Always, Head & Shoulders, Gillette, Fairy тощо. Станом на сьогодні підприємство має штаб-квартиру у м. Київ, завод у м. Бориспіль Київської обл. та завод у м. Покров Дніпропетровської обл. [2].

Розподіл іноземних підприємств за галузями економіки в Україні. Економіка України надала змогу іноземним фірмам використовувати дешеву робочу силу та природні ресурси країни, а також вийти на новий великий ринок збуту продукції та послуг. За галузями більша частина фірм належить до виробничих, установ фінансової та страхової діяльності, підприємств оптової та роздрібної торгівлі. Найменша частка підприємств орієнтується на професійну, наукову та технічну діяльність, а також операції з нерухомим майном.

Позитивні зміни з розвитком ТНК на території України. Розвиток та поширення ТНК на території України не може залишитися безслідним. Позитивні наслідки діяльності транснаціональних корпорацій досліджені в роботах багатьох вчених, однак для кожної країни ці зміни є індивідуальними.

Для України (приймаючої країни) діяльність ТНК має такі переваги:

- Створення нових робочих місць, тому таким важливим є прихід в країну іноземних ТНК, що використовують фізичну, а не машинну працю;
- Сприяння модернізації капіталоємних виробництв;

- Зростання конкурентоспроможності економіки України;
- Активізація внутрішньої конкуренції та торгівлі: баланс між вітчизняними та зарубіжними ТНК загострює конкурентну боротьбу та сприяє кращому задоволенню потреб споживачів більш якісною продукцією;
- Впровадження інноваційних технологій та техніки; прискорення науково-технічного прогресу;
- Випуск нових видів продукції;
- Залучення прямих іноземних інвестицій;
- Зростання культури ведення бізнесу в Україні, оскільки на українському ринку з'являються певні світові стандарти [5, 6].

Виклики, які виникають через діяльність міжнародних корпорацій для країни. Для того, що справедливо оцінити вплив ТНК на економіку приймаючої країни, слід розглянути не лише позитивні аспекти, а й також ризики, що можуть виникнути у ході діяльності підприємств.

1) Кількість ТНК та філій настільки велика, що перебільшує кількість країн світу, тобто корпорації можуть безпосередньо спілкуватися з главами держав та чинити тиск на уряд. Вони втручаються у внутрішні справи країни, можуть підкуповувати місцевих чиновників з метою отримання пільг та зменшення податків, отримання вигідних замовників. Така діяльність сприяє розвитку корупції у країні, порушенню законодавства, податковим зловживанням, політичним скандалам.

2) Часто іноземні корпорації намагаються витіснити з ринку національні підприємства з метою завоювання монопольних позицій, що залишає українських виробників права справедливої конкуренції.

3) Великі корпорації мають власні спецслужби та достатню кількість коштів для початку військових заворушень.

4) Головна мета транснаціональних корпорацій – максимізація прибутку, тому вони не ставлять в пріоритети економічну, соціальну чи економічну сферу життя країни, виснажують природні ресурси.

5) Також іноземні компанії активно використовують штучні інгредієнти у своєму виробництві, особливо в харчовій промисловості, що негативно впливає на здоров'я споживачів, у тому числі і на добробут українців.

6) Розташування екологічно небезпечних підприємств на території України, що негативно впливає на навколишнє середовище: забруднення повітря, ґрунту, водойм, радіаційне забруднення [7, 5, 8].

Висновки. Отже, іноземні ТНК та приймаюча країна мають досить складні взаємовідносини, адже кожна сторона шукає власної вигоди та максимізації прибутків. З одного боку ТНК сприяють створенню нових робочих місць, залучають прямі іноземні інвестиції в економіку України, прискорюють науково-

технічний прогрес, впроваджують інноваційні технології та дають приклад культури ведення бізнесу, показуючи власний досвід та світові тенденції. З іншого боку корпорації не мають на меті вплинути на економіку України загалом або ж позитивно повпливати, вони нехтують власним впливом на екологію, розміщуючи шкідливі та енергомісткі виробництва на території країни. Чинять тиск на уряд країни у власних цілях та створюють загрозу витіснення з ринку національних підприємств.

Тож держава має оцінити всі види впливу ТНК та захищати економіку України від негативних наслідків іноземних підприємств; контролювати процес транснаціоналізації, сприяючи добробуту громадян та країни в цілому.

Використані джерела:

1. Нестле Україна - European Business Association. European Business Association. URL: <https://eba.com.ua/member/tov-nestle-ukrayina/>.
2. P&G UKRAINE. URL: <https://www.pgcareers.com/location-Ukraine>.
3. Дугієнко Н. О., Яцук Г. С. ТНК в Україні: діяльність та вплив на економіку. світове господарство і міжнародні економічні відносини. 2020. С. 15–19. URL: http://www.market-infr.od.ua/journals/2020/48_2020_ukr/5.pdf.
4. Державна служба статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>.
5. Мекшун П. В. Позитивні риси та загрози транснаціоналізації економіки України. економічна наука. 2013. С. 84–88. URL: http://www.investplan.com.ua/pdf/10_2013/22.pdf.
6. Експерти про транснаціональні корпорації в Україні. Журнал «Український тиждень». 2013. URL: <https://tyzhden.ua/Economics/74635>.
7. Вплив діяльності транснаціональних корпорацій на економічний розвиток України. // Національний авіаційний університет. – 2020. – №29. – С. 1–5.
8. ТНК в Україні: діяльність та вплив на економіку. //світове господарство і міжнародні економічні відносини. – 2020. – №48. – С. 15–19.

Robinson Alex

Master student, Marymount California University

GLOBAL FINANCIAL CRISES: WHO IS TO BLAME?

In 2007 millions of people who would never otherwise be able to own a house, made a decision to get a loan due to low interest rates, and relaxed lending standards. (In the first place, financial institutions could agree on such conditions due to rise in real estate interest, and real estate values as a consequence. If a borrower defaulted, banks could foreclose without taking a loss on the sale.) Such a demand led to stable increases in housing prices, so that banks could allow themselves to further unbelt the loan regulations while being secured by the increase of revenues. Taking into the account the example of